ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Радянський педагог

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФСПІЛКОВИХ КОМІТЕТІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ІМЕНІ В. СТЕФАНИКА

Газета заснована 30 вересня 1988 року. | № 15 (27) | 18 КВІТНЯ 1989 р. | Ціна 3 коп.

22 КВІТНЯ — ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ В. І. ЛЕНІНА

ПОЗИВНІ КОМУНІСТИЧНОГО СУБОТНИКА

Активно, сумлінно

Умилася першими весняними дощами земля, причепурилася свіжою зеленню під лагідним сонячним промінням, стала у ці квітневі дні по-особливому урочистою. Наближаються ленінські дні, 119-а річниця з дня народження Ілліча, а разом з ними приходить у кожен колектив традиційне свято безкорисливої праці, продовжує жити «великий почин».

Ось і в цьому році студенти та викладачі нашого інституту організовано, з хорошим настроєм вийшли на комуністичний суботник, який триває у нашому вузі (у зв'язку з навчальним процесом) з 12 по 21 квітня. Як завжди, кожен факультет знає свою ділянку роботи, а її, звичайно, після зими чимало.

І, мабуть, кожен перехожий помітив, як прибрано, свіжо стало біля наших корпусів з боку вулиць Пушкіна і Шевченка, де порядкували студенти факультету іноземних мов, філологічного і фізико-математичного. Чепурний вигляд має внутрішній двір нового корпусу. Тут на впорядкуванні потрудилися майбутні історики. До речі, цього року ще одним об'єктом для них стала споруджувана базова середня школа № 23, де майбутні вчителі докладають і свою посильну частку фізичної праці.

Майбутні вчителі музики та образотворчого мистецтва займалися прибиранням своїх навчальних приміщень, майстерень, території навколо своїх корпусів. Турботливі молоді руки не обійшли увагою й студентські помешкання. У кожному гуртожитку та біля нього наводиться порядок, чистота. А студенти факультету підготовки вчителів початкового навчання попрацювали на впорядкуванні науково-дослідного поля.

У суботу, 15 квітня, представники усіх факультетів, кафедр дружно взялися за впорядкування всіх внутрішніх територій, приміщень. І сьогодні навіть приємніше заходити в аудиторії, які сяють чисто вимитими вікнами, у кабінети, причепурені свіжими вазонами квітів, на кафедри, де прописалися затишок і чистота.

Хід виконання робіт по благоустрою інститутської території буде обговорений на засіданні штабу по організації та проведенню комуністичного суботника 20 квітня. Та вже сьогодні можна сказати, що більшість підрозділів потрудилася без зайвого галасу, але сумлінно й активно.

В. ЯЦЕНЮК.
Голова профкому інституту.

У КОМІТЕТІ КОМСОМОЛУ

Вирішують по-діловому

Скажемо відразу, атмосфера на останньому засіданні комітету комсомолу, на відміну від багатьох попередніх була не тільки діловою, а й дружньою. Хоча, погодьтеся, при розгляді особистих справ комсомольців, які загубили свої спілчанські квитки, або тих, хто рекомендується в партію, можна було вести себе дещо інакше. Скажімо, вичитувати, а чи суворо-нарочитим голосом розпитатися про біографію, вчинки тощо. Але власне такого не було...

Питання задавалися спокійним, зичливим тоном, та водночас принципово. Візьмемо до прикладу розмову з кандидатом у члени КПРС І. Соляром, якого комітет комсомолу, як і партком, може рекомендувати у партійці. Комсомольські активісти не ставили так званих традиційних запитань. У бесіді з ним, вони намагались дізнатися думку Ігоря про перебудову інститутського комсомолу, його особистий внесок в позитивні зміни на історичному факультеті (там, де вчиться кандидат). Питання, як бачите, були дуже серйозні, але разом з тим ставлення до майбутнього комуніста було настільки доброзичливим, що він зумів спокійно і змістовно повідати про виконання своїх партійних та комсомольських доручень. В результаті, одностайна думка комітету — рекомендувати.

Тут би мені хотілося зробити невелике зауваження. Як слушно зазначили комсомольці, справи кандидатів, які цього дня звітували перед колегами, за час проходження стажу ні разу не розглядалися на комсомольських бюро факультетів(?!). А це, в свою чергу, як на мене, може вплинути на об'єктивність характеристики майбутніх партійців.

Другим на засіданні розглядалися особисті справи трьох комсомольців, які загубили спілчанські квитки. Причини втрат подібних документів, як завжди, були схожі: десь заділися, вкрали тощо. От тільки підхід до цього вчинку у комсомольського активу був на цей раз дещо інший, я б сказав, м'якіший і водночас вимогливий. У трьох випадках порушникам Статуту ВЛКСМ винесли догану без занесення в особову справу. Хай, мовляв, у майбутньому ліпше бережуть свої документи.

Дехто назве подібне ставлення до комсомольців поблажливим, адже раніше за таке ледь з комсомолу не виключали. Однак мені здається, що останнє просто було породженням застійних і культівських часів, коли втрата документів вважалася чи не антидержавним злочином.

Останнім на засіданні було питання виборів заступника секретаря комітету ЛКСМУ. Після нетривалих дебатів активісти вирішили пропонувати на цю посаду двох: студентів історичного факультету В. Даниловського та І. Чижа. Також було вирішено рекомендувати факультетським осередкам ще висувати свої кандидатури. Вибиратимуть майбутнього заступника на свого роду міні-конференції, на якій будуть присутні комсомольці з розрахунку один від п'ятдесяти.

Кінцевим рішенням засідання стала прийнята постанова, в яку увійшли згадані питання.

О. ОЛЕКСЮК.
Наш кор.

АБІТУРІЄНТ-89

Знайомство відбулося

День відкритих дверей у нашому інституті став уже традиційним і проходить він щороку, навесні. На ньому колектив педагогічного підбиває підсумки копіткої профорієнтаційної роботи, знайомить вступників з навчальними лабораторіями і аудиторіями, історією одного з найстаріших вузів Прикарпаття. Багатьох школярів міста й області приваблює це яскраве свято, на якому все продумане до дрібниць.

Цього разу, власне, як і попереднього, на гостей чекала зустріч з керівництвом вузу — ректоратом, деканами, завідуючими кафедр. Тут вони змогли отримати всю потрібну профорієнтаційну інформацію, взнати про умови вступу. Але на відміну від, наприклад, минулорічного подібного заходу, викладачам, а також, студентам із загону «Абітурієнт-89» довелось попрацювати серйозніше. Адже в інститут тепер поступає на добру сотню студентів більше, відкрито п'ять нових спеціальностей на стаціонарі. А про них, звісно, потрібно не тільки розповісти, а й зацікавити ними майбутніх випускників шкіл і педучилищ, стажистів.

Окрім того, існувала ще одна складність, психологічного характеру, — пояснити кандидатам у майбутні вчителі вимоги до обраного ними фаху. І цим самим дати бажаючим поступити в інститут ще раз осмислити правильність їхнього кроку.

У цей день перед абітурієнтами виступили проректори по навчальній роботі доцент Б. В. Василишин, по заочному навчанню доцент А. В. Крюков, відповідальний секретар приймальної комісії доцент Р. І. Собкович та інші.

Вони серйозно і аргументовано (про це свідчать і відгуки відвідувачів свята) представили присутнім професію майбутнього педагога. Розповіли їм про складності майбутньої професії, необхідність любові до вчительської роботи. Бо вчитель, як підкреслювали виступаючі, який помилився у виборі свого фаху, дуже важко потім знаходить своє місце у житті... Розмова вийшла цікавою. Думаю, після неї чимало хороших і здібних юнаків та дівчат зміцнили своє бажання поступати в Івано-Франківський педінститут.

Після згаданої дружньої бесіди майбутніх абітурієнтів розвели по факультетах для ближчого ознайомлення з обраними спеціальностями.

О. РУСИН.

У нашому інституті діє система зв'язків педвузу з дитячими навчальними закладами. Завдяки цьому майбутні вчителі здобувають навички своєї професії, роблять соціологічні та педагогічні дослідження в школах і дитячих садочках.

На знімку: Т. Стегура, студентка І курсу відділення дошкільного виховання займається з дітьми в Івано-Франківському дитсадку № 12.

Фото І. Тимінського.

З нагоди свята науки

Минулої п'ятниці в нашому вузі проходив день науки. З цього приводу в актовому залі інституту відбулося засідання. Його відкрив проректор по науковій роботі професор П. С. Федорчак. Потім з лекцією на тему «Сучасні проблеми теорії і практики наукового атеїзму» виступив професор С. М. Возняк, який, крім того, відповів на ряд запитань, що торкалися пропаганди атеїстичного світогляду.

У роботі засідання взяв участь і виступив другий секретар обкому партії Є. А. Новицький. Він привітав переможців студентської науково-технічної конференції. Сердечно поздоровив ветеранів інституту, доцентів кафедри філософії та наукового комунізму О. П. Сьому і В. М. Кравця з 70-літтям з дня народження. З цієї нагоди він вручив їм грамоти обкому Компартії України.

* * *

Крім того, в цей день грамотами міськвиконкому за досягнення в науково-педагогічній діяльності було нагороджено начальника лабораторії фізики тонких плівок доцента Б. К. Остафійчука, завідуючу кафедрою практичного курсу російської мови доцента А. М. Іванову, студента факультету іноземних мов Р. Комарницького. А до грамот ректорату і комітету комсомолу за минулорічну наукову роботу представлено близько 70 студентів.

Наш кор.

Зустріч атеїстів

Кафедра наукового атеїзму, етики і естетики організувала зустріч студентів третього курсу факультету іноземних мов нашого інституту, які вивчають спецкурс «Методика атеїстичного виховання школярів», із працівниками обласного комітету по телебаченню і радіомовленню, що працюють над передачами «Атеїстичні діалоги».

Про перебудову роботи засобів масової інформації, специфіку підготовки атеїстичних передач розповів старший редактор обласного телерадіомовлення Б. Б. Голіков. Його виступ доповнив редактор І. В. Бойчук.

Крім того, студенти побували у кабінеті технічних засобів будинку політосвіти обкому партії. Тут інженер Я. С. Стефанків ознайомив їх із методикою використання магнітофонів, діапроекторів, фільмоскопів в антирелігійному вихованні школярів.

І. ЕРЕТЕНЮК.
Студентка III курсу факультету іноземних мов.

Думається, найліпше проблеми спадкоємності і прямих зв'язків дитячих навчальних закладів і педвузів розглядати, так би мовити на місцях. Як це робить, наприклад, секція методики і педагогіки початкового навчання нашого інституту. Подібні питання її члени завжди розглядають на виїзді, зокрема у своєму базовому дитсадку № 11.

На знімку: йде засідання секції, його веде професор М. Г. Стельмахович.

Фото **В. Боб'яка.**

«Що, де, коли?»

Так називався політичний турнір, який недавно провели кафедра філософії і наукового комунізму та комсомольське бюро музично-педагогічного факультету. Він був присвячений 70-річчю написання В. І. Леніним праці «Великий почин».

У політтурнірі брали участь дві команди: група МП-41 (стаціонар) і група М-51 (заочний відділ). Вступним словом зустріч відкрив зав. кафедрою філософії і наукового комунізму доцент М. Ю. Голянич.

В ході турніру розглянуто питання про виникнення ідеї проведення суботника, ленінське розуміння поняття «комуністична праця», зміни в становищі жінки з часу оцінки її як «домашньої рабині», про двоєдине завдання пролетаріату, яке необхідно було розв'язати для перемоги і зміцнення соціалізму, причини зниження трудової активності і пафосу в проведенні суботників в наш час та інші.

Проблеми, підняті В. І. Леніним у праці «Великий почин», пов'язувалися з проблемами сьогодення.

Активну участь у підготовці і проведенні політтурніру взяли студенти-заочники О. Д. Барабаш (музкерівник дитячого садка № 10 м. Івано-Франківська), Ю. О. Кузьменко (вчитель дитячої музичної школи м. Чернівців), В. М. Ананевич (вчитель дитячої музичної школи м. Калуша), Л. В. Петрик (музичний керівник дитячого садка с. Глибока), студенти групи МП-41 І. Ребрик, В. Середюк, О. Постолянська, П. Гнатищак.

Журі в складі доцентів М. Ю. Голянича та М. В. Кушнірюка а також викладачів Б. Д. Колотила, Л. І. Богославця, зав. соціологічною лабораторією Г. Д. Єрушевича і секретаря комсомольського бюро музично-педагогічного факультету А. Назірової визнало переможцями команду студентів-заочників. Найактивнішим учасникам політтурніру вручено призи.

О. ДІДИК.
Наш громадський кореспондент.

◆СТАВИМО ПРОБЛЕМУ

ЩО НЕДОДАЄ ШКОЛА?

БІЛЬШЕ двадцяти п'яти років очолюю Яворівську середню школу, що в Косівському районі, і, по суті, кожного разу, коли у десятикласників наближаються їх останні у нас іспити, мимоволі запитую себе: «Чого ж недодала школа нинішнім випускникам?». І завше приходжу до висновку: ми, педагоги, либонь, недодали найголовнішого — усвідомленого юнаками й дівчатами вибору мети в житті, ясної, великої, всеохоплюючої. Гадаю, такі думки огортають не лише кожного керівника школи, але й вчителя. Адже невизначеність у професійній орієнтації випускників стала настільки повсюдною, настільки звичною в наших сьогоднішніх школах, що її годі не помітити. Як, зрештою, неважко зауважити іншого — така проблема, схоже, мало кого турбує. Бо справді дивно, з якою легкістю, точніше кажучи, легковажністю деякі молоді люди вибирають ту або іншу спеціальність, той чи інший навчальний заклад. Але ж вибір фаху, своєї справи за покликанням не можна здійснювати поспіхом, тут конче необхідно, сказати б, сім разів подумати (добряче замислитися й зважити), поки один раз вирішити.

Однак, як переконує статистика, приблизно третина випускників серйозно задумується, що робити далі, куди йти, лише розпрощавшись зі школою. Чи не забагато випускаємо ми молоді з невизначеною метою? Чи не надто марнотратним виглядає таке становище для держави? І от парадокс: тим, чим повинна займатися нинішня школа особливо наполегливо — допомогти учням знаходити свою «життєву стежку», свою справу «до душі», — вона займається менше всього.

Уявімо на якусь мить, що кожен школяр ще до 13—14 років, а то й раніше знайшов своє трудове покликання, працює на нього, настійливо підпорядковуючи йому свої інтереси, своє дозвілля, зрештою, все своє існування... Скільки б уникнули ми прикрощів, невдалих доль! Не думаю, що цього ніхто не розуміє, а тим часом становище мало змінюється на краще. Чому?

Звернемося насамперед до зацікавлених людей — учителів і батьків — уже хто-хто, а вони знають, що робити. Однак ні в чому так не розходяться думки школи і сім'ї, як у виборі майбутнього шкільних вихованців. Є ще й третя сторона — ще більш зацікавлена, і, на жаль, більш пасивна у виборі — це сам учень. Чому так виходить?

Справа в тому, що ні в школі, ні в сім'ї, за невеликим винятком, по-справжньому виявленням і розвитком здібностей і нахилів, життєвого покликання дітей ніхто не займається так, як слід.

Розгорніть десятки методичних посібників з профорієнтації, укладених ученими, ви не знайдете того, що дуже цікавить нас — як формувати життєві цілі дітей, підлітків, юнаків і дівчат. Навіть виробнича праця, завдяки якій школа розраховує значно поліпшити справу з професійним самовизначенням підлітків, мало що дасть або нічого не дасть, якщо не відбудеться з'єднання праці з особистим інтересом учня, якщо робота в цеху чи на полі не допоможе відповісти на головне: ким бути.

Ми, вчителі, традиційно кажемо школяреві: не так важливо, ким ти будеш, важливо, яким ти будеш. Цим самим заспокоюємо себе і того, кому говоримо. І це наче б знімає з нас відповідальність за вибір майбутнього, яке визначиться, як нам здається, само собою. Але ж ні! Всім нам давно вже ясно, що важливо, надзвичайно важливо не тільки яким бути, але й ким бути. І краще, аби питання це вирішилося до отримання атестата. До того ж, яким бути, часто залежить від того, ким бути. Тому, що правильна мета народжує не тільки велику енергію, але ще й морально формує особистість.

Активно думати про це вчителеві і учневі треба вже в початковій школі. Та запитайте сьогодні школяра, для чого він йде до школи, і він відповість: щоб учитися. Запитайте вчителя, чому він йде на урок, і він, не сумніваючись, скаже: щоб учити. Все — коло замкнулося! Але знання — не самоціль, і атестат про середню освіту, і вступ до вузу — також. Це всього-навсього лише засіб для розвитку особистості, духовного росту, для успішного пошуку свого місця в житті, для активного служіння людям, Батьківщині, нарешті мета — щастя людини.

Школа зобов'язана навчити кожного вмінню бути щасливим. Для цього необхідно, як мінімум, дві умови. Перша: щасливим повинен бути сам учитель, щасливий у своєму вчительському покликанні — натхненному, такому, що веде за собою своїх вихованців, у яких віра в своє покликання, якщо хочете, починається з віри в учителя, в його слово, в його високу моральну позицію. У неавторитетного, нещасливого педагога не може бути послідовників, однодумців.

Зверніться до щасливого вчителя, яких у нашій школі переважна більшість, запитайте, що найбільш інтересне в його роботі, і він відповість: учень. А що найбільше його засмучує, болить, не дає по ночах спокою, і він відповість: учень, той, що без мети, його нерозкриті можливості, ніким не виявлені його сили. А якщо і після школи ці сили залишаться нереалізованими, нерозкритими, ніде не використаними (або застосовуватимуться як зло) — скільки втратить особистість і суспільство?

Друга умова напрошується сама собою — треба вчити творчості, допомогти кожному знайти справу до душі, хоч у чомусь проявити себе, через творчість повести до мети, покликання, довести до такого стану, коли учень скаже: «Я можу! Я знайшов свою справу!».

Хто поведе? Хто навчить? Учитель, одухотворений творчістю, педагог, який не розкидається лозунгами про важливість бути творчою особистістю, а сам наполегливо творить таку особистість. Упевнений будь-яка школа має необмежені можливості для розвитку колективної і індивідуальної творчості, треба тільки не упускати їх. Приміром, у нас проблема трудового навчання школярів 1—6 класів, допрофесійна підготовка учнів 7—8 класів та професійна 9—10 класів ускладнилася ще й тим, що виробничі об'єкти в гірських умовах розташовані на значній відстані від школи.

Проаналізувавши такий стан і перспективи розвитку виробничого оточення, педагогічний колектив дійшов до висновку, що школі необхідна власна навчально-виробнича база. Для цього з допомогою колгоспу «40-річчя Жовтня», Яворівського лісництва і Косівського художньо-виробничого комбінату, батьків створили трудовий центр, який об'єднав такі навчально-виробничі ланки: майстерні для учнів початкових класів, міжшкільну з цехами обробки деревини (різьба та випалювання), майстерню з металообробки та обслуговуючої праці, монтажно-демонтажну майстерню з тракторної справи, цех ліжникарства, теплицю. Школа має пришкільну ділянку, тваринницьку ферму, чотири трактори.

Окрім того, Яворів, як відомо, — осередок гуцульського народного мистецтва. Не забули про ці давні традиції і створили школу мистецтва. Юні різьбярі виробляють шкатулки, рахви, декоративні тарілки. Дівчата вчаться на кращих традиціях місцевих майстринь ліжникарства. Щороку учениці 9—10 класів виробляють різнокольорових ліжників на 15 тисяч крб. Понад 20 учнів за свої вироби нагороджені медаллю «Юний учасник ВДНГ СРСР», а школа — дипломами виставки.

Усі випускники складають кваліфікаційні екзамени й одержують посвідчення про набуття професії. Так, за роки XI п'ятирічки з 307 учнів, які закінчили школу, 187 зайняті у виробничій сфері, зокрема, 128 — у сільському господарстві, 135 юнаків і дівчат пішли працювати за набутою професією в школі, 35 випускників за направленням колгоспу «40-річчя Жовтня» навчаються у вищих та середніх спеціальних закладах, у СПТУ тощо.

Звичайно, від школи, її директора, класних керівників, учителів-предметників, керівників гуртків, від розуміння сім'ї багато залежить в розвитку індивідуальних здібностей. Багато, та не все. Скажімо, дитяча технічна творчість — одна чи не найгостріша проблема сьогоднішньої школи. Чому серед старшокласників винахідники і раціоналізатори — явище надзвичайно рідкісне? Та тому, що про це навіть не стоїть питання. В школах в основному керують юними умільцями вчителі праці, фізики, які не навчені досвіду технічної творчості, методам винахідництва. Неоціненну допомогу тут можуть надати винахідники й раціоналізатори, члени ВТВР. Але вони майже не заглядають до школи. Гадаю, назріла необхідність створити в загальноосвітніх школах організації ВТВР, або як самостійні первинні організації, або як цехові, що входять до складу первинних організацій ВТВР базових підприємств.

...Діти є діти. Вони такі ж сильні в своїх устремліннях, як і слабкі в своїх помилках. І як багато важить вчасно допомогти їм правильно ступити на життєву дорогу, спрямувати їх мету. Власне в цьому і завдання школи, важке й невідкладне, та конче потрібне юним — випускникам нинішнім і завтрашнім.

П. ЛОСЮК.
Директор Яворівської СШ Косівського району, кандидат педагогічних наук.

●НАМ ПИШУТЬ

Товариш і порадник

У третій чверті нашим класним керівником був студент-практикант четвертого курсу фізико-математичного факультету Василь Іванович Ревчук. Окрім того, що вів у нас заняття з математики і фізики, він ще й став нашим старшим товаришем, порадником. Це цікава, ерудована і висококультурна людина, яка відкрила нам багато нового, захоплюючого не тільки у світі точних наук. Нетрадиційно проходили у нас в класі політінформації, виховні години. Про одну з них, присвячену 175-річчю великого українського поета-революціонера Т. Г. Шевченка, хочу розповісти окремо.

Василь Іванович дуже цікаво розповідав нам про сторінки біографії Шевченка, захопив нас літературною вікториною, що стосувалася творчості поета. До цього свята кожен учень готував Шевченків вірш і вийшов своєрідний конкурс на краще читання поезій незламного духом борця. Ми мали змогу ознайомитися з унікальними дореволюційними та більш сучасними виданнями відомої всьому світові книжечки — «Кобзаря». І чи не найцікавішим моментом свята став огляд слайдів, на яких зображені пам'ятники і пам'ятні знаки Т. Г. Шевченку. Ці слайди — матеріали народного музею освіти Прикарпаття, а продемонстрував їх нам Василь Іванович.

Отож завдячуємо йому тим, що зумів пробудити в нас свіжий інтерес до Т. Г. Шевченка, спонукав ще раз відкрити «Кобзар» і заглибитися у багатющий світ поезій.

О. ФАБРИКА.
Учениця 7-го «В» класу СШ № 11.
м. Івано-Франківськ.

ЯК ВІДОМО, останнім часом появилося багато цікавих літературних публікацій (і давніх, які свого часу не змогли дійти до читача, і нових). Що робити вчителю мови і літератури в такій ситуації? Учні запитують його про новинки, а він нерідко відбувається неясними запевненнями розповісти про них лише після того, як появляться рецензії в журнальній та газетній періодиці. Та чому треба обов'язково чекати, коли першим свою оцінку винесе хтось інший? Учитель-філолог сам повинен бути критиком і рецензентом. Ось чому на V курсі філологічного факультету студенти вирішили попробувати свої сили в цій новій для себе галузі. Вибір творів здійснювався зовсім довільно. Єдина умова, яка була перед ними поставлена, зводилася до того, щоб на твори, які зацікавили старшокурсників, у пресі по можливості рецензій ще не було і щоб вони цим самим не відчували ніякого постороннього впливу.

На цій сторінці друкуються перші критичні спроби наших студентів. Отож в добру путь їм!

М. ТЕПЛИНСЬКИЙ.

Завідуючий кафедрою російської і зарубіжної літератури, доктор філологічних наук, професор.

З вершин сомнамбули

Тетяна ТОЛСТАЯ, «Сомнамбула в тумане» Новый мир. — 1987. — № 7.

Коли читаєш оповідання «Сомнамбула в тумане», перш за все вражає манера письма авторки. В основному — це складні речення, що, в свою чергу, ускладнюються вставними конструкціями. Чимало однорідних членів речення. Все це створює враження неординарної постаті їх творця. Та, звісно, зацікавлення викликає ідейно-художня особливість рецензованого твору. І почати, либонь, варто з його назви.

Сомнамбула — це лунатик. Таким виступає в оповіданні батько Лори, літній чоловік, людина, яка своїм життям викликає щире співчуття. Про неї письменниця говорить мало, однак усе те, про що йдеться у творі, так чи інакше прямо відноситься до цієї особистості, сприяє розкриттю причин лунатизму.

Т. Толстая з цією метою тонко використовує вдалі фрази, іноді лиш штрихи, які точно характеризують наш час, нашу дійсність, нашу духовність. Приміром влучна іронія спостерігається в сценах, що зображують чергу в магазині, зустріч з випускниками тощо

Однак найбільш цінне в оповіданні те, що воно зачіпає наболілі проблеми сьогодення. Насамперед вияви міщанства — духовного і матеріального, питання пам'яті, людської гідності, яку годі придбати чи купити за гроші... Все це примушує нас ще і ще раз замислитися над тим, чому батько не знаходить ні підтримки, ні співчуття у такої сучасної дочки, якою є Лора. І тільки наприкінці оповідання вона раптом викрикне: «Що я наробила?». Проте читач засумнівається в щирості її слів, глибині її каяття, бо не таким, далеко не таким був її характер протягом всього твору.

Не хочеться переповідати зміст «Сомнамбули в тумане», зрештою, це не входить в завдання рецензента. Та ведучи мову про художні особливості оповідання, варто звернути увагу на ефективний, хоча й давно відомий прийом розкриття характеру персонажа, — прийом сну (скажімо, сон Денисова в блокаді). Також цікаве закінчення оповідання, де доводиться внутрішня моральна висота «сомнамбули». Фінал примушує кожного, хто читає твір, повірити у те, що є ще люди, які прагнуть до світла, зрештою, вони самі приносять світло для інших людей. І хоча останнє речення твору закінчується питально, все ж віриться, що сомнамбула добіжить до світла. І це залежить не тільки від нього, скільки від нас.

Світлана МИКУЛА.

ЯКА ТИ, ЛЮДИНО?

Володимир ТЕНДРЯКОВ, «Люди и нелюди» Дружба народов. — 1989. — № 2.

Уже багато століть людство намагається з'ясувати, що таке людина, як глибше збагнути її, нарешті, які критерії треба виробити, аби вирішити ці, мабуть, чи не найскладніші питання? Немаловажна роль тут відводиться художній літературі, бо, по суті, в усі часи письменники, які залишили бодай невеличкий слід в розвитку духовних надбань цивілізації, всіляко намагалися відповісти на ці сокровенні запитання. І кожен поет, прозаїк чи драматург прагнув осягнути глибинні пласти цього своїм особливо вистражданим шляхом. Настійливо і наполегливо йшов до розуміння людської особистості В. Тендряков.

І от перед нами вперше видрукована повість письменника «Люди и нелюди», де В. Тендряков з притаманною йому проникливістю і прозірливістю роздумує над одвічними проблемами буття, надто тими, що торкаються природи людини. Прозаїк без підготовки, без вступу, на першій же сторінці твору намагається зацікавити читача роздумами над такими поняттями, як життя і смерть. Автор-герой з жахом усвідомлює, що вже звик до трупів, настільки призвичаївся до жахного побуту, наче ліс-оруб до старих пнів.

Усе зло, що його бачили люди на цій страшній війні, не може оминути їх, пройти мимо їх свідомості. Власне вона, свідомість, й вбирає в себе все те, що осмислила, або й якщо до кінця не осягнула, то емпірично відчула. І люди, самі того не бажаючи, стають жорстокими.

В. Тендряков роздумує над проблемами, що мають загальнолюдський смисл, характер яких визначається не якоюсь конкретно-історичною епохою або духовним станом конкретної нації, а також війною. Ці проблеми ширші — вони охоплюють усіх людей загалом, не залежно від їх соціального стану, матеріального достатку. Ці проблеми існували й існують завжди в усіх народів. Що таке добро і зло? Як вони можуть співіснувати в одній людині або в народі водночасно, і в яких ситуаціях змінюють одне одного? Чи постійно вони на виду або закладені в глибини свідомості і проявляються лише тоді, коли потрібно пожаліти чи убивати? Врешті-решт, це зміна постійних біологічних станів чи захист соціальної незалежності?

Власне від оцих болісних роздумів про людську сутність В. Тендряков у повісті розкриває широку панораму життя людей і народів, починаючи від зображення звичайних солдатів Великої Вітчизняної війни — Якушина і дяді Паші, до Микити Сергійовича Хрущова і знаменитих письменників К. Федіна і О. Корнійчука, Л. Соболєва і В. Катаєва. І, певно, вперше після В. Гросмана автор зображує німецького солдата-загарбника, який убивав і палив, якого ми повинні ненавидіти, без ненависті. Перед нами звичайний німецький хлопець Віллі, якого віхола війни закинула під Сталінград.

В. Тендряков виразно змальовує сцену, коли російський солдат Якушин, головою до голови, разом з німецьким юнаком їдять кашу з одного казанка. Ось він, розум, велика правда людського співжиття, яку годі зідеологізувати так чи інакше. І здається, немає меж добру, нема ніяких перепон для симпатій. Та наступного ранку Якушин й інші солдати вбивають Віллі...

Чому змінюється людина, запитує автор і герой? Чому вона стає такою злою? Адже зло як усвідомлена необхідність у поведінці Якушина не витікало з його загалом щирого й доброзичливого характеру, воно алогічне. Швидше всього зло Якушина — наслідок, що виник раптово як відповідь на негативну причину. Виходить, злом треба платити на зло? Чи по-людськи це?

Очевидно, й тому в повісті наскрізною є думка про збереження душі людської, постійно виникає запитання: де в ній прокладена та межа, що відокремлює людей від нелюдей? За задумом автора, це своєрідний стан, що появляється в людини, коли виникають позитивні і негативні явища. Та чи закладені вони в душі відразу з народженням, чи вони набуваються в процесі співжиття? Ось, власне, питання, котре так і залишається для письменника невирішеним.

Як же бути? Де істина? Де гарантія, що людина в одних умовах творитиме добро, а в інших — навпаки? Адже умови життя нашого часто змінюються. І нерідко саме вони стають сильнішими від будь-якої людини. Приміром, війна, державний лад, суспільний устрій, суб'єктивні чи об'єктивні протиріччя якого роблять суперечливими й людей? Тому завжди, чи майже завжди, людина чинить не за велінням совісті, а так, як диктують їй ті багаточисельні зовнішні форми буття, де вона існує.

Як можна вдосконалюватися, якщо наша цивілізація роздирається «непримиренними антагонізмами»?

В. Тендряков вважає, що особистість зміниться тільки тоді, коли зміниться людський устрій, коли суспільство буде на такому високому духовному рівні, що людині будуть створені всі необхідні умови творити добро, лише добро на землі утверджувати. Ідея, як переконуємося, не нова, та, на жаль, хід історичного розвитку цивілізації зміг виробити тільки теоретичні положення. Однак, чи можна хоча б на мить засумніватися в щирості В. Тендрякова, який своєю творчою діяльністю закликав до добра, милосердя, любові до людей.

Ігор ПАНТУС.

Книга життя нашого

Василь АЖАЄВ, «Вагон». Дружба народов. — 1988. — №№ 6—8.

Публікації роману В. Ажаєва «Вагон» у журналі «Дружба народов» передували такі рядки «У 1966 році редакція підготувала до друку роман відомого радянського письменника Василя Ажаєва «Вагон»... Але з не залежних від редакції обставин твір тоді не вийшов у світ». Чому? Адже, судячи з цілого ряду раніше забороненої прози, до її числа потрапляли і зовні зовсім «безвинні», у цілому прийнятні, які викривали деякі окремі вади суспільства.

Проте «Вагон» — роман зовсім іншого характеру. Це жорстока, інколи навіть протиприродня, але така необхідна нам сьогодні правда про часи, котрі й досі ще не повністю осмислені й розкриті, — про 30-і роки. Таку потребу підкреслював ще К. Симонов у передмові до неопублікованого роману: «Жодна з тем, пов'язаних з історією нашого суспільства, не має права бути під забороною в нашій літературі. В тому числі й така важка і гірка для нас тема, з котрою пов'язаний роман «Вагон».

Перше враження після прочитання — розгубленість, непідробна образа: «Як же таке могло статися?». Адже роман — це своєрідний щоденник, хроніка прямування засуджених до місця поселення. А твори такого плану, як відомо, максимально притягують до себе читача граничною силою правди і довір'я. Така форма визначає у романі існування двох світів, які виключають один одного в звичайній ситуації, але поєднані у непростому сюжетному клубку «Вагона». Перший — світ людей, від яких відцуралися і дехто з яких засуджений зовсім безвинно; світ, що живе за своїми законами. Час у ньому наче б зупинився. Його мешканці замкнуті в тісному вагоні, який день і ніч, безперестанку, рухається все далі від Москви, і спілкуються з іншим світом — вже забороненої свободи — через крихітне загратоване віконце. Жага цього спілкування з'єднує і затятих кримінальників, і чесних робітників, і витончених інтелігентів, примушуючи гостро відчути свою «другосортність», ницість. Але не всім мешканцям вагона хочеться почувати себе безмовними істотами.

Головний герой — 19-річний засуджений Дмитро Промислов. Саме його вустами і веде автор дорожній щоденник. Юнак, який ні за що, ні про що виявився на шляху до Далекого Сходу, не зупиняється на безсторонній констатації подій, полишає сподівання на минуле безтурботне життя, не впадає у відчай. Він прагне зберегти свою людську гідність, хоче навіть в оточенні злочинних елементів підтримати справедливість, захистити добрі і благородні поривання. Це своєрідна сповідь Миті Промислова, надзвичайно щира; тому, читаючи роман, ми повністю переймаємося атмосферою вагона, живемо і відчуваємо, переживаємо і боремося разом з юнаком. Кожний його крок спонукає до хвилювання думання: як він там? А таке почуття здатний викликати тільки істинно художній твір.

З повним правом роман «Вагон» можна назвати книгою життя. І нехай воно — антипод нормальному людському буттю, цим воно ще більше підкреслює винятково високу моральність і духовність героя.

Автор (а роман багато в чому автобіографічний) своєю оповіддю підкреслює, що могутність країни зміцнювали не лише вільні руки, але і руки в'язнів. І у цьому — головна, оптимістична думка роману: людину, якщо вона справжня, не зламають ніякі випробування чи мінливості долі, а, навпаки, вони, зберігають і зміцнюють її віру в гуманізм і справедливість, у високі духовні ідеали. Молодість героя — аж ніяк не відступ в бік надуманості розповіді. Вона лише підкреслює духовну силу Дмитра Промислова, несе великий заряд узагальнення і типізації людської долі. І хоча автор правий, запевняючи, що Дмитра все життя буде переслідувати невпевненість, будуть мучити сумніви: «Якщо один раз був покараний без злочину, чому не покарати вдруге?», ми разом з Василем Ажаєвим промовляємо: треба зробити все можливе, щоб люди взнали, обов'язково дізналися про всю правду, про те, «що таке вагони з гратами на вікнах».

Ігор СЕМКІВ.

ЗУПИНИТИСЬ І ПОДУМАТИ

Сергій БАРДІН. «Ломбард». Знамя. — 1989. — № 11.

Ранок. Схід сонця, який вже встиг запилити і зачорнити сизі дими заводських труб і моторів машин. На асфальті в тріщинах пасуться «пузаті горобці» (у нас надлишок хліба, не жаль для наших пернатих друзів). Народжується надія, що новий день принесе нові радісні зміни, удачу і щастя. Такою картиною починає С. Бардін своє оповідання. Далі йде описування ломбарду, де зібралися люди, об'єднані однією необхідністю — позаріз потрібні гроші.

Слід відмітити, як вдало використовує автор художні прийоми. Описуючи ломбард, він наділяє його рисами живої істоти. Наприклад, його холодне обличчя — обличчя нотаріуса. Виникає відчуття, що наше життя, наш світ — це оцей старий, вузький і страшний ломбард. Це натовп метушливих, стурбованих проблемою вдало влаштуватися у житті, людей. Це влада грошей, становищ та чинів. Це переважання тупості, дрімучості, «ситої впевненості» (В. Висоцький) над порядністю, милосердям і безкорисливістю. Ломбард уособлює в собі пороки часів застою, владу бюрократів, які так багато кажуть про світле майбутнє нашої країни, придумавши гасло «Все для людини, все на благо людини», та разом з тим позбавили багатьох реального права на ці блага. У відвідувачів, чи вірніше жертв ломбарду, виробилася своя філософія: «люди міцні та молоді мовчать, а хто слабіший... починає покрикувати і наводити порядок». Тільки таким чином можна зберегти своє місце в черзі і право. До речі, проблема права, якої торкається С. Бардін в «Ломбарде», перегукується зі статтею Ю. Феофанова «Повернення до витоків». Тут автор стверджує, що слово «право» (а його слід відрізняти від закону) зв'язує поняття про споконвічну і першопочаткову справедливість. І це є однаковим і стійким. Без надії на таке право людство, можливо, і не вижило б.

А тепер повернемося до черги в ломбарді. Вона вже розділена на дві частини: одна з тих, хто по завдаток, друга з «багатих» — на зберігання коштовних речей. Між ними виникає неприязнь і протистояння. Одні відчувають себе приниженими знедоленими, залежними і від приймощиків і від черги «багатих». Ті, хто здає речі на зберігання, вважають негідним стояти з людьми, «що дожилися до завдатку». У всьому цьому є щось бридке, неприємне і страшне.

Усі ми тішимо себе мріями про світле майбутнє, про рівність і братерство. Народ — творець своєї долі та історії. Однак, насправді, часто виходить інакше, і лицеміри, в руках у яких влада, завжди намагалися виправдати себе високими словами про гуманізм та благо народу. Як наслідок цього — спустошення, озлоблення і жорстокість людей. Ні, і натовп в ломбарді здатний на милосердя і співчуття до ближнього. Після сварок та лайки, приміром, пропускають без черги інваліда війни і «нахабну» бабусю, яка розповідає про свою приреченість і безвихідний стан. Письменник відмічає, що коли приходить у присутніх жаль до бабусі, натовп — «тепер не натовп зовсім», а просто велика кількість людей, зморених стояннями у черзі. Кожен думає про своє становище, розуміє, що і він може опинитися на місці, описаних в оповіданні нещасних. Проте в душі кожен заспокоює себе: «такого життя в його житті, нема і не може бути. Коли так, то і слава богу». І не розуміють, що цим мовчанням байдужістю, вони прирікають себе чи своїх дітей, своє майбутнє на таке ж жалюгідне існування. Мовляв, треба квапитися, добиватися мети, не відставати від інших, бути, як усі. І на крик відповідати криком, на зло — злом... Дарувати квіти, робити добро, вибирати друзів тільки з розрахунку.

І як важливо в такій ситуації зупинитися і подумати про загальнолюдські цінності, честь, совість

Марія ПІДЛУЖНА.

ВИЗНАЧИВ КОНКУРС

ДРУГИЙ рік поспіль кафедра теорії, історії музики та гри на музичних інструментах організовує серед студентів музично-педагогічного факультету конкурс виконавців на основних музичних інструментах (фортепіано, баян, скрипка). Мета цього конкурсу — залучати студентів, стаціонарників та заочників, до виконавської діяльності, виховувати культуру сценічної поведінки, всебічно удосконалювати їх фахову майстерність.

На відміну від тогорічного, конкурс проводився у два тури. Програма першого туру передбачала виконання поліфонічного твору і обов'язкової п'єси, у другому звучали твори великої форми та оригінальні п'єси для інструменту.

Серед лауреатів цього захоплюючого суперництва високу виконавську майстерність показали піаністи Г. Гаврилюк (клас викладача Х. Г. Яремійчук) — перше місце, М. Буренко (клас викладача Е. Є. Самодумської) — друге місце, Н. Костюк (клас викладача Д. О. Гусар), Г. Снігова (клас викладача Д. Й. Лесик) — третє місце. З натхненням, глибоким розумінням композиторського задуму, тонким музичним відчуттям прозвучали у їх виконанні твори Ф. Шопена «Ноктюрн» № 9, А. Кос-Анатольського «Місячне плесо», С. Рахманінова «Музичний момент».

Змістовною програмою порадували слухачів баяністи. Технічна досконалість, живе, емоційне відчуття музичного образу — ось що найбільш притаманне студентам Б. Княгницькому (клас доцента І. В. Батюженка), Т. Шако (клас старшого викладача Ю. С. Фейди) — перше місце, С. Андреєвій (клас Ю. С. Фейди) — друге місце, І. Фрайту (клас старшого викладача В. П. Поліщука) та У. Вінтоняк (клас Ю. С. Фейди) — третє місце. Оригінально прозвучали баянні твори Б. Попова «Російська мозаїка», В. Власова «Токката», А. Бухтіарова «Інтермеццо», В. Іванова «Парафраз на тему російської народної пісні «Утушка луговая».

Серед переможців конкурсу — скрипалі Л. Кузьма, Л. Каменєва (клас доцента Ю. Д. Криха), М. Чічак (клас старшого викладача Ю. Д. Курила). Лірично і ніжно ними були виконані «Романс» Д. Шостаковича, «Баба-Яга» М. Марутаєва, «Мазурка» Г. Венявського.

Для цьогорічного конкурсу характерне те, що серед його переможців — більшість першокурсників. Це, звичайно, радує і вселяє надії на професійну виконавську орієнтацію майбутніх учителів музики. Хочеться відзначити також хороший рівень майстерності, сценічної витримки колишніх випускників дитячих музичних шкіл Г. Снігової, Н. Венявської, І. Василинюк, В. Гаснюк.

Приємно, що на конкурсі визначилися не просто переможці, а те надійне ядро перспективних музикантів, які, безперечно, стануть хорошими спеціалістами.

М. ЧЕРЕПАНІН.
Завідуючий кафедрою теорії, історії музики та гри на музичних інструментах.

20 квітня в актовому залі інституту відбудеться концерт лауреатів конкурсу студентів-виконавців, на який колектив музично-педагогічного факультету і студентський клуб запрошує всіх бажаючих.

Чи знаєте ви свій край?

«Прикарпаття — наш край» — так називаються методичні рекомендації для учителів, що вийшли нещодавно з друку в Івано-Франківську. Підготовлені вони обласним відділенням педагогічного товариства УРСР.

Це видання покликане допомогти учителеві історії Івано-Франківської області у підготовці до уроку з історії рідного краю, що завжди вимагає творчого пошуку, а також в організації позакласної роботи з учнями у засвоєнні краєзнавчого матеріалу.

Тринадцять уроків краєзнавства, насичених цікавим фактажем, представили учителям Прикарпаття викладачі кафедри історії СРСР та УРСР, очолюваної доктором історичних наук, професором О. Ю. Карпенком, який, до речі, виступив як керівник авторського колективу та відповідальний секретар методичних рекомендацій.

Б. ГАВРИЛІВ.
Директор музею народної освіти Прикарпаття.

«І чужому научайтесь...»

23 квітня минає 425 років з дня народження Уільяма Шекспіра. Члени секції любителів міні-книг обласної організації Товариства книголюбів підготували виставку «Шекспіріана у мініатюрних виданнях». Нині їй виділено місце у експозиції народного музею освіти Прикарпаття. І, на нашу думку, ця колекція чудово вписується у виставку, присвячену життю і творчості Т. Г. Шевченка. Епіграфом до нашої експозиції стали слова Великого Кобзаря:

«Учітесь, читайте,
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь».

Твори видатного англійського драматурга і поета у нашій країні в останні роки неодноразово видавалися у мініатюрному форматі (розмір листка тексту не більше 100х100 мм). У Москві, Свердловську і Кемерові виходили «Сонеты» Шекспіра у перекладі С. Маршака. Оформлювали видання різні художники: М. Піков, В. Сисков, Є. Зайцев.

23 сонети Шекспіра вміщено у ставропольській міні-книжці «Медальоны».

Експонується і зразок поліграфічної продукції наших чеських друзів. Це сонети Шекспіра у перекладі на чеську мову Зденека Грона з ілюстраціями Ольдріха Кульганека.

Є на вітрині книжки, де ім'я Шекспіра лише на обкладинці, у передмові і коментарях, але підсвідомо воно присутнє на кожній сторінці. Це, зокрема, міні-книжка «Сонеты современников Шекспира».

Драматичні твори представлені комедією «Сон в летнюю ночь» у перекладі Т. Щепкіної-Куперник (оформлення художника Ю. Гукова). Ця і попередня книжка — продукція видавництва «Книга». Мовою оригіналу здійснене видання «Тит Андроник» (Лондон-Нью-Йорк).

Серед ілюстраторів творів Шекспіра — В. Фаворський. Демонструється його гравюра до «Гамлета», вміщена у «Похвале книге».

Довідкове видання «Книгоиздание СРСР. Цифры и факты 1917—1987» відкрите на сторінці, де вказано, що за роки Радянської влади твори Шекспіра у СРСР видані 448 разів тиражем 17 млн. 155 тис. примірників тридцятьма мовами.

Шекспіра високо цінували класики марксизму-ленінізму. Експонуються міні-видання «Крылатые мысли Карла Маркса. Из произведений и писем» (Перм і Новосибірськ). У своїй «Сповіді» Карл Маркс на запитання «Ваші улюблені поети?» першим назвав Шекспіра. А у листі до дружини, Женні Маркс, від 21 червня 1856 р., використовуючи шекспірівський образ Отелло, писав: «...я кохаю тебе сильніше, ніж кохав колись венеціанський мавр...».

Відомо, що творчість Шекспіра залишила помітний слід і в українській літературі. Основоположником наукового шекспірознавства на Україні був І. Я. Франко.

Глибокий інтерес до творчості великого англійського поета виявляв і Т. Г. Шевченко, який ще до заслання мав у своїй бібліотеці твори Шекспіра. А перебуваючи на засланні, просив надіслати йому їх. Своєрідними ілюстраціями до трагедії Шекспіра «Король Лір» стали два Шевченкові малюнки. Отже зовсім невипадково є в ці дні поява в експозиції народного музею освіти Прикарпаття, присвяченій геніальному українському поету і художнику, куточка з колекцією книг англійського поета і драматурга, твори якого належать до найвищих здобутків світової культури.

П. ТИХОНОВ.
Голова секції любителів міні-книги обласної організації товариства книголюбів.

◆МАНДРІВКА З ФОТОАПАРАТОМ

«Елегія старовинної Прибалтики» — так хочеться назвати ось цю серію фотознімків, на яких зображені чудові куточки нашої Батьківщини — міста Вільнюс і Каунас. І якщо ви вважаєте себе хоч трішечки поетичною натурою, вам неодмінно захочеться побувати тут, поблукати серед оцих вузеньких вуличок, відчути духовну причетність до древніх готичних соборів, помріяти біля храму науки — Вільнюського державного університету, що ввібрав у себе подих минувшини і сьогодення.

Чи не правда, романтично! А запрошує нас у цю подорож студент IV курсу російського відділення філологічного факультету Іван ТИМІНСЬКИЙ. Його фотороботи не раз друкувались у нашій та обласній газеті, і в кожному знімку — чи то задумливе дівоче обличчя, а чи вкрита осіннім листям алея — проглядається світобачення автора, його прагнення віднайти красу у буденному і подарувати її через фотографію сучасникам.

Радимо прочитати

Фонд бібліотеки інституту поповнився такою літературою:

Скуратівський В. Г. Посвіт: Худож. оповіді, новели. — К.: Молодь, 1988.

Автор книги за фахом — журналіст, за покликанням — етнограф. Тема його художніх і наукових зацікавлень — звичаї й обряди, ремесла та промисли українського народу. «Посвіт» — друга книга автора, лауреата республіканської комсомольської премії ім. Миколи Островського.

Белый А. Избранная проза. — М.: Сов. Россия, 1988.

У збірник відомого російського поета А. Бєлого увійшли роман «Серебряный голубь», стаття про О. Блока та спогади, звернені до початку XX ст.

Булгаков М. А. Записки на манжетах. Ранняя автобиографическая проза. — М. Худож. лит., 1988.

У книгу М. А. Булгакова увійшли його ранні твори, які відтворюють становлення молодого письменника у складну історичну епоху.

Замятин Е. И. Сочинения. — М.: Книга, 1988.

Радянський читач знову відкриє для себе оповідання та статті письменника, які представлені після більш ніж сорокарічної перерви.

Набоков В. В. Машенька. Защита Лужина. Приглашение на казнь. Другие берега. — М. Худож. лит., 1988.

Твори відомого російсько-американського письменника В. В. Набокова відображають різні етапи його творчості.

Н. МОРОЗОВА.
Ст. бібліограф.

Новий альбом художника

У київському видавництві «Мистецтво» вийшов у світ альбом репродукцій кращих творів відомого Івано-Франківського живописця, графіка і мистецтвознавця, завідуючого кафедрою нашого інституту, доцента М. П. Фіголя.

Більшість робіт митця присвячено природі Карпат, історичному минулому українського народу. Широкому колу шанувальників образотворчого мистецтва представлені репродукції таких відомих полотен, як «Галич 1221 р. Данило Галицький і новгородський князь Мстислав Удалий» (1977), «Роксолана» (1970), а також нові роботи автора — «Галицька трійця (Митуса, Тимофій і Авдій)» (1988), «На Яблоницькому перевалі» (1987), які, безперечно, захоплять усіх, хто цінує народне мистецтво.

Колектив факультету підготовки вчителів початкового навчання висловлює глибоке співчуття викладачеві кафедри природничих і математичних дисциплін Л. Л. Крижанівському з приводу тяжкої втрати — смерті матері.

«СОВЕТСКИЙ ПЕДАГОГ» — орган парткома, ректората, профсоюзных комитетов и комитета ЛКСМУ Ивано-Франковского государственного педагогического института имени В. Стефаника. Газета выходит на украинском языке.

Редактор С. ХОРОБ.
Газета виходить один раз на тиждень — у вівторок. Формат — 0,5 друкарського аркуша газети «Правда». АДРЕСА: 284000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57. Телефони: 96-4-73; 96-4-41.

Івано-Франківська обласна друкарня управління у справах видавництв і поліграфії облвиконкому, м. Івано-Франківськ, вул. Чапаєва, 78.

БЧ 11076.
Тираж 2000.
Зам. 1012.